

a «Príncep de Viana», de Pamplona, el 1950. En tots ells es constata, d'una manera categòrica, que la diplomàcia de Ferran el Catòlic i dels Àustries del segle XVI — Carles V i Felip II —, té un precedent claríssim en l'estructura d'aliançes i llur signe geopolític de l'època de Joan II. En les sessions del V Congrés d'Història de la Corona d'Aragó, celebrat a Saragossa el 1952, Vicens i Vives va presentar dues ponències: *La vida y la obra del Rey Católico* i *Instituciones económicas, sociales y políticas de la época fernandina*. L'autor perfila l'estat de qüestions i planteja, amb l'amplitud temàtica que requereixen les noves directrius metodològiques, els aspectes que han d'ésser posats en clar per les noves investigacions. Per l'aspecte metodològic té un gran interès el seu article *Consideraciones sobre la Historia de Cataluña en el siglo XV*, publicat a «Zurita», de Saragossa, el 1951. La Diputació de Saragossa concedí darrerament el seu Premi Ferran el Catòlic a la monografia de Vicens i Vives *Historia crítica del reinado de Fernando II de Aragón*. Aquest estudi, junt amb un altre titulat *Juan II: Monarquía y Revolución en la España del siglo XV*, constitueix el testament científic de l'autor sobre el quatre-cents. Nous problemes històrics requereixen ara la competència, l'entusiasme i la capacitat de treball del Prof. Vicens i Vives. Sols ens resta desitjar que Déu li doni molts anys de vida perquè pugui oferir-nos, en les noves activitats, una producció semblant a la dedicada al segle XV. — JOAN REGLÀ.

La història de la Sardènia catalana. — El tema de la dominació catalana sobre la gran illa mediterrània ha rebut, des de fa un temps, contribucions molt interessants per al seu coneixement. L'historiador valencià Vicenç Salavert, que ha dedicat una important tesi doctoral a aquests estudis, ens n'ha donat un breu i profitós resum en el seu article *La isla de Cerdeña y la política internacional de Jaime II de Aragón*, publicat a «Hispania», X (1950), 211-265, en el qual subratlla l'interès estratègic de l'illa i situa els preparatius per a la conquesta en el conjunt de la política de Jaume II, sobretot enfront de Castella. En un altre treball («Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón», V, 209-360), el mateix estudiós ha analitzat amb detall les negociacions que conduïren als tractats d'Anagni, i n'ha deduït que la promesa del domini de Sardènia hi fou només insinuada, i que fou formalitzada solament dos anys després, en el moment de l'adhesió de Jaume II a l'aliança güelfa i del seu compromís a lluitar contra Frederic de Sicília. Per la seva banda, Antoni Arribas ha vist ja publicada la seva tesi doctoral, *La Conquista de Cerdeña por Jaime II de Aragón* (Barcelona 1952). Una primera part estudia les negociacions diplomàtiques, que caldrà completar amb l'obra del senyor Salavert, quan aquesta es publicui. La part més sòlida i nova és, ben segur, la que tracta de la preparació financera i militar de l'expedició; cal agrair a l'autor que, potser per primera vegada entre nosaltres, hagi volgut preocupar-se dels fonaments materials d'una empresa d'aquesta mena. Finalment, hem d'esmentar, entre els treballs dels investigadors sards que sovintegen els nostres arxius, el volum d'Alberto Boscolo *I parlamenti di Alfonso il Magnanimo* (Milano 1953), en el qual són publicades les actes i examinats els motius i el desenrotllament de les reunions de 1421, 1446 i 1452. — R. GUBERN I DOMÈNECH.

Un estudi sobre els privilegis de Messina i de Trapani. — La guerra d'una banda, la distància de l'altra, ens havien separat massa dels historiadors sicilians. Aquests darrers temps, mercès a alguns congressos internacionals celebrats a Sicília o a Espanya, el contacte s'ha restablert i les publicacions han començat a circular novament entre ambdós països. D'aquest intercanvi, imprescindible per als uns i els altres, en derivaran avantatges per a la història de Sicília i de Catalunya. Alguns historiadors sicilians s'han especialitzat en la història econòmica. No cal dir quins lligams tenen aquests estudis amb la nostra història. Ja fa anys, el 1944, dins la col·lecció «Italiae Historia economica», el professor Antonio Petino, de la Universitat de Catània, publicava un estudi